

Visie op “Bestuurlijke Optimalisatie en Schaalvergroting “ van het Basisonderwijs in de regio Deinze.

Situering

Op 8 januari 2015 keurde de Raad van Bestuur van het VSKO de nota “Naar bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting in het basis- en secundair onderwijs” goed. Hierin drukte de koepelorganisatie zijn ambitie uit om de besturen in het Vrij Katholiek Onderwijs in Vlaanderen te versterken. Naar sterke schoolbesturen evolueren is nodig om meer bestuurskracht aan de dag te kunnen leggen. Het is van groot belang dat schoolbesturen en onderwijsinstellingen hun zaken beheersmatig doelmatig, helder en professioneel aanpakken. De complexe, jaarlijkse cyclus van plannen, handelen, opvolgen en bijsturen op het kerngebied van onderwijs en in alle randdomeinen, is complex en omvattend en vereist bestuurskracht op een hoog niveau. Dat alles vraagt een voldoende grote bestuurschaal. Een evolutie naar minder, maar meer bestuurskrachtige schoolbesturen is daarom nodig. Katholiek Onderwijs Vlaanderen mikt hierbij op besturen met een sterk regionaal verankerde organisatie van scholen. Deze regionale verankering maakt het mogelijk volop verantwoordelijkheid op te nemen voor de hele breedte van het katholiek kleuter- en leerplichtonderwijs in een bepaalde regio en zich te richten op ieder voorkomend leerlingenprofiel. Een evenwicht dat hierbij van cruciaal belang is, is de balans tussen

- nabijheid, in de zin van betrokkenheid met de lokale omgeving, vaak via vrijwillig engagement, en
- schaalgrootte, die hoge mate van deskundigheid op diverse deelterreinen op een professioneel niveau moet garanderen

Ook uit het regeerakkoord van 2015 en de conceptnota van de minister van onderwijs van 27 mei 2016 over bestuurlijke optimalisatie blijkt de zorg en ambitie om schoolbesturen sterker en bestuurskrachtiger te maken. De conceptnota werd opgemaakt voor het hele onderwijslandschap met de verschillende onderwijsnetten en met respect voor de grondwettelijke vrijheid van onderwijs.

Deze invalshoeken hebben ertoe geleid dat er in de conceptnota drie mogelijke organisatievormen aan bod komen:

- Schoolbestuur met bijzondere kenmerken (SBK)
- Vereniging van schoolbesturen (VVS)
- Individueel schoolbestuur

De overheid wenst besturen niet te dwingen om schoolbesturen met bijzondere kenmerken te vormen. Wel wordt/werd er een continuüm aan incentives verwacht: geen incentives voor het individuele schoolbestuur, meer incentives voor de VVS en het volledige pakket aan incentives voor de SBK.

Het hele proces naar bestuurlijke optimalisatie zal een budgetneutraal proces moeten zijn. De middelen zullen worden geput uit de huidige omkadering en middelen die via de scholengemeenschappen basis- en secundair onderwijs, die in 2020 ophouden te bestaan, worden toegewezen.

Voor de concrete uitwerking van de conceptnota van 27 mei 2016 is er nood aan een regelgevend kader dat een en ander uitklaart. Tot op vandaag zijn koepels, vakorganisaties en het departement onderwijs in onderhandeling om te komen tot een nieuw (ontwerp)decreet, maar is men nog niet tot finale voorstellen gekomen.

Verkennde gesprekken

Het is binnen deze context dat gedurende het voorbije schooljaar verkennde gesprekken werden gevoerd met het doel te komen tot een gemeenschappelijke visie omtrent een mogelijk samenwerkingsverband van de katholieke scholen in de regio Deinze.

In deze gesprekken waren volgende schoolbesturen van het basisonderwijs betrokken:

- Vzw Katholiek Scholen Regio Deinze (KSRD)
- Vzw Vrij Instituut voor Buitengewoon Onderwijs "Leieland"
- Vzw B.O.-School ter Leie
- Vzw Katholieke Scholen Machelen-aan-Leie
- Vzw Vrije Basisschool Nazareth
- Vzw Vrij Katholiek Kleuter en Lager Onderwijs Eke

VZW VIBO "Leieland" nam voorlopig niet deel aan de gesprekstafel, maar werkte wel mee aan de visietekst zoals die vandaag voorligt.

Vzw Vrij Katholiek Kleuter en Lager Onderwijs Eke liet onlangs weten zijn deelname voorlopig "op te schorten" om eerst in het eigen bestuur orde op zaken te stellen en een mogelijke deelname binnen de zusterorganisatie "Zusters Kindsheid Jesu" uit te klaren.

Wat hieronder bijeen staat geschreven is een samenvatting van de individuele visies op BOS van de deelnemende schoolbesturen. Er werd gepoogd de gemeenschappelijke visies en doelen bijeen te brengen en, waar nodig, verschillen of nog uit te klaren thema's aan te geven.

Uitdagingen

Alle partners zijn het erover eens dat een ver doorgedreven samenwerking tussen de verschillende schoolbesturen nodig is om een sterk katholiek onderwijs in de regio Deinze te garanderen voor de toekomst.

Daarbij is het bewaken van een evenwicht tussen solidariteit en autonomie, tussen efficiëntiedeling en eigenheid (lees: schoolcultuur en dynamiek) een grote zorg voor alle participanten. De vrees voor "opslorping" vanuit de kleinere schoolbesturen en de specifieke positie van de partners uit het buitengewoon onderwijs, die ruimere samenwerkingsverbanden beogen vanuit hun ondersteuningsopdracht voor kinderen met bijzondere onderwijsnoden, zijn factoren die werden meegenomen in deze verkenningsronde.

Het gemis aan een duidelijk decretaal kader bemoeilijkt de onderhandelingen. Toch is iedereen er van overtuigd dat een analyse van mogelijke samenwerkingsdomeinen richtinggevend kan zijn voor een stevig samenwerkingsverband.

Vanuit bovenstaande argumenten kiezen de onderhandelende schoolbesturen in een eerste fase voor een VVS (vereniging van schoolbesturen) op 1/09/2020 voor een periode van zes jaar, teneinde elkaars werking en competenties te leren kennen en aan vertrouwen te winnen, zodat een stap op middellange termijn naar een eengemaakt schoolbestuur voor de hele regio mogelijk wordt.

Deze VVS zou in ieder geval meer moeten zijn dan wat de scholengemeenschappen vandaag zijn. De besturen willen daarom een aantal duidelijke engagementen, taken en bevoegdheden binnen wel afgebakende beleidsdomeinen met elkaar bespreken en vastleggen.

Missie/visie

Het concept van de “Katholieke dialoogschool” en de vijf pijlers uit de “Opdrachten voor het Katholiek Basisonderwijs” vormen de inspiratie van waaruit de schoolbesturen met elkaar willen samenwerken. Eigentijds en contextueel geloven, geloofwaardigheid, relevantie, doordacht en zelfkritisch handelen, openheid en verdraagzaamheid, zelfbewustzijn en dialoogbereidheid zijn hierbij kernwaarden. Inclusief onderwijs met respect voor verscheidenheid en kansen voor iedereen staan voorop.

Doelstellingen

Alle deelnemende besturen onderschrijven de collectieve verantwoordelijkheid voor een eigentijds katholiek onderwijs van hoge kwaliteit.

Men wil daarom in eerste instantie al het basisonderwijs (gewoon en buitengewoon) verenigen met de bedoeling om voor ieder kind een “onderwijs op maat” te kunnen aanbieden.

Hierbij beoogt men ook een grote solidariteit, efficiëntiewinst in mankracht en middelen, grotere professionalisering van schoolteams, verlaging van de planlast van de scholen en hun directies door de uitbouw van gezamenlijke facilitaire diensten.

KSRD en de besturen voor buitengewoon onderwijs wensen ook de goede samenwerking met het secundair onderwijs (algemeen vormend, technisch en beroeps) minstens te behouden en verder te intensifiëren. Indien hiervoor voldoende draagvlak gevonden wordt, wil men de schoolbesturen van het secundair onderwijs in de regio van bij de intentieverklaring mee betrekken in een niveau-overschrijdend VVS.

Machelen en Nazareth willen starten met een VVS op niveau basisonderwijs en houden de deur voor intense samenwerking met het secundair onderwijs open.

Kenmerken van het samenwerkingsverband

Binnen de VVS blijven alle samenwerkende schoolbesturen hun volle onderwijsbevoegdheid behouden.

In onderling overleg zal men de mogelijke samenwerkingsdomeinen vastleggen en de taken en bevoegdheden afspreken die substantiële voordelen bieden voor de deelnemende schoolbesturen en hun scholen, waarna deze gedelegeerd worden naar het niveau van de VVS.

Men wil erover waken dat er geen “waterhoofd” wordt gecreëerd en dat de VVS vanuit gelijkwaardigheid van de besturen en binnen een eenvoudig organogram kan uitgroeien tot een duurzame samenwerking die kan evolueren naar een eengemaakt schoolbestuur dat alle onderwijsbevoegdheden in zich draagt.

Van alle deelnemende partners verwacht men een open en eerlijke communicatie, de wil tot solidariteit, een engagement om de nodige middelen ter beschikking te stellen van het samenwerkingsverband en een groot vertrouwen in de goede afloop.

Mogelijke samenwerkingsdomeinen

Alle schoolbesturen zien volgende samenwerkingsdomeinen mogelijk

- Algemene coördinatie van facilitaire diensten
- Administratie
- Juridische ondersteuning
- Personeelsbeheer en personeelsbeleid
- Preventie, veiligheid
- Pedagogisch-didactisch beleid
 - o Zorgbeleid
 - o Professionalisering (bestuur en personeel)
 - o Welzijnsbeleid
 - o Uitwisseling
 - o Kwaliteitsbewaking
 - o ...
- Financieel /materieel beleid
 - o Aankoop
 - o Boekhouding
 - o Onderhoud
 - o Logistieke ondersteuning
 - o Solidariteit
 - o ...
- Patrimoniumbeheer
 - o Bouwdossiers
 - o Investerings
 - o Grote onderhoudswerken
 - o ...
- ICT-beleid en -beheer
- Communicatiebeleid
- ...

Het zal de stuurgroep zijn, waarin alle besturen en directies evenwaardig zijn vertegenwoordigd, die een priorisering zal aanbrengen in de mogelijke samenwerkingsdomeinen en daarvoor een groei- en tijdspad zal uittekenen. Daartoe krijgt de stuurgroep het mandaat om werkgroepen op te richten waarin bestuurders, leidinggevend en interne of externe experts de opdracht krijgen om deze beleidsdomeinen te bepalen en de nodige taken en bevoegdheden vast te leggen.